

YOSHLAR – YANGI O‘ZBEKISTONNING INNOVATSION VA RAQAMLI KELAJAGI

Baxodirova Jaxona Komoljon qizi

*TATU talabasi Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
Kiberxavfsizlik fakulteti 1-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yangi O‘zbekistonda raqamli texnologiyalarni rivojlantirish jarayonlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining iqtisodiy va ijtimoiy hayotdagi o‘rni hamda IT sohasining istiqbollari keng tahlil qilinadi. So‘nggi yillarda mamlakatimizda raqamlashtirish jarayonlari davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishiga aylangani, xususan Prezident Shavkat Mirziyoyev tashabbuslari asosida raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat tizimi, IT xizmatlar eksporti va innovatsion loyihalarni qo‘llab-quvvatlash borasida amalga oshirilayotgan islohotlar yoritib beriladi.

Kalit so‘zlar: raqamli texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, IT sohasi, raqamli iqtisodiyot, raqamli transformatsiya, innovatsion rivojlanish, elektron hukumat, sun‘iy intellekt, kiberxavfsizlik, startap ekotizimi, IT xizmatlar eksporti, yoshlar salohiyati.

XXI asr globallashuv va texnologik taraqqiyot asri sifatida insoniyat tarixida yangi bosqichni boshlab berdi. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar iqtisodiyot, ta‘lim, sog‘liqni saqlash, davlat boshqaruvi va biznes sohaslarining ajralmas qismiga aylandi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida dunyoda “raqamli iqtisodiyot” tushunchasi shakllandi va u davlatlarning raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillardan biriga aylandi.

Yangi O‘zbekistonda ham raqamli transformatsiya jarayonlari keng ko‘lamda amalga oshirilmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan mamlakatimizda IT sohasini rivojlantirish, zamonaviy infratuzilmani yaratish hamda yosh mutaxassislarni qo‘llab-quvvatlash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri etib belgilandi. Raqamlashtirish nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki davlat boshqaruvi shaffofligini ta‘minlash, aholiga ko‘rsatilayotgan xizmatlar sifatini yaxshilash va yangi ish o‘rinlari yaratishga xizmat qilmoqda.

So‘nggi yillarda mamlakatimizda IT ekotizimini shakllantirish borasida muhim qadamlar qo‘yildi. Xususan, IT Park Uzbekistan faoliyatining yo‘lga qo‘yilishi, zamonaviy o‘quv markazlarining tashkil etilishi, startap loyihalarning qo‘llab-quvvatlanishi hamda IT xizmatlari eksportining oshirilishi raqamli rivojlanish jarayonlarini jadallashtirdi. Bu esa yoshlar uchun keng imkoniyatlar yaratib, ularning innovatsion fikrlashi va zamonaviy kasblarni egallashiga zamin bo‘lmoqda.

Shu bois, Yangi O'zbekistonda raqamli texnologiyalar va IT sohasining rivojlanish istiqbollari tahlil qilish, mavjud imkoniyatlar va muammolarni aniqlash hamda kelajakdagi ustuvor yo'nalishlarni belgilash bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Mamlakatimizda IT infratuzilmasini rivojlantirish, zamonaviy dasturiy mahsulotlar yaratish va ularni eksport qilish masalasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, IT Park Uzbekistan tashkil etilishi IT sohasidagi eng muhim qadam bo'ldi. Ushbu markaz yosh dasturchilar, startup egalari va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash, ularga soliq imtiyozlari va qulay sharoitlar yaratish orqali mamlakat IT salohiyatini oshirishga xizmat qilmoqda.

Bugungi kunda yoshlar uchun IT sohasida keng imkoniyatlar yaratilgan. Zamonaviy o'quv markazlari, onlayn kurslar va grant dasturlari orqali dasturlash, sun'iy intellekt, kiberxavfsizlik, grafik dizayn kabi yo'nalishlarda bilim olish imkoniyati mavjud. Ayniqsa, masofaviy ish (freelance) platformalari yoshlar uchun xalqaro bozorga chiqish, xorijiy kompaniyalar bilan ishlash va yuqori daromad topish imkonini bermoqda.

IT sohasining rivojlanishi nafaqat yoshlar bandligini ta'minlaydi, balki mamlakat iqtisodiyotiga ham katta hissa qo'shadi. Dasturiy mahsulotlar eksporti valyuta tushumini oshiradi, yangi ish o'rinlari yaratiladi va innovatsion muhit shakllanadi. Raqamlashtirish jarayonlari davlat boshqaruvi samaradorligini oshirib, aholiga ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini yaxshilamoqda.

1-rasm. Shavkat Mirziyoyevning yoshlar bilan ochiq muloqoti. 2026-yil 24-fevral.

2026-yil fevral oyida Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning yoshlar bilan uchrashuvi davomida mamlakatimiz tarixida eng keng qamrovli yoshlar siyosati tashabbuslaridan biri ilgari surildi. Mazkur uchrashuvda yoshlarning tadbirkorlik faolligini oshirish, zamonaviy

kasblarga o'qitish, innovatsion startaplarni qo'llab-quvvatlash hamda ijtimoiy himoyani kuchaytirishga qaratilgan 32 ta muhim tashabbus e'lon qilindi. Ushbu islohotlar nafaqat iqtisodiy, balki raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirishga ham xizmat qilmoqda.

Avvalo, har payshanba kuni vazirlik, idora va hokimliklarda "Yoshlar kuni" joriy etilishi yoshlar muammolarini bevosita hal etish va ularni davlat boshqaruviga yaqinlashtirish imkonini beradi. Yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash uchun qo'shimcha 200 million dollar ajratilishi esa iqtisodiy faollikni keskin oshirishga xizmat qiladi.

O'zini o'zi band qilgan yoshlar uchun kredit miqdorining 100 milliondan 300 million so'mgacha oshirilishi, yosh tadbirkorlar loyihalariga 10 milliard so'mgacha kredit ajratilishi biznesni kengaytirish uchun real moliyaviy tayanch yaratadi. Innovatsion startap loyihalariga 100 ming dollargacha investitsiya kiritish imkoniyati esa IT va texnologik loyihalarning rivojlanishiga kuchli turtki beradi.

"Kelajak tadbirkori" dasturi doirasida 7 yil muddatga 15 foizli kreditlar ajratilishi, garovsiz 20 milliondan 300 million so'mgacha moliyaviy ko'mak berilishi yoshlarning biznes boshlashdagi to'siqlarini kamaytiradi. Faoliyatini kengaytirayotgan tadbirkorlarga 2 milliard, 5 nafar bitiruvchini ishga olganlarga esa 10 milliard so'mgacha kredit ajratilishi bandlikni oshirishga xizmat qiladi.

"Mening birinchi kasbim" dasturi orqali oliygoh bitiruvchilariga stajirovka uchun oyiga 2 million so'mgacha stipendiya to'lanishi yosh mutaxassislarining amaliy tajribasini oshirishga qaratilgan. Har bir hududda "Yoshlar biznes inkubatori" tashkil etilishi startaplar uchun infratuzilma yaratadi.

"Yangi avlod tadbirkorlari" dasturi doirasida Garvard va Stenford kabi nufuzli oliygohlar bilan hamkorlikda 40 ming yoshni o'qitish rejalashtirilgani global tajribani o'zlashtirish imkonini beradi. Dastur bitiruvchilarining eng yaxshi 1000 nafariga 3 yilga 200 million so'mgacha 7 foizli ssuda ajratilishi eng istiqbolli loyihalarni qo'llab-quvvatlaydi. "Yosh tadbirkorlar" tanlovidagi 100 ta eng yaxshi loyiha brendga aylantiriladi va 1 milliard so'mgacha mablag' bilan ta'minlanadi. Banklar 50 ming yoshga bepul biznes-reja tayyorlab berishi va 20 ming yoshni o'qitishi moliyaviy savodxonlikni oshiradi.

1-martdan yangi ish boshlayotgan yoshlarning infratuzilma xarajatlari qoplanishi, Samarqand shahrida Xalqaro inklyuziv yoshlar oromgohining tashkil etilishi ham yoshlar integratsiyasini kuchaytiradi. "O'sish va rivojlanish" startap loyihasiga 2 milliard so'm ajratilishi innovatsion tashabbuslarni rag'batlantiradi.

Texnikumlarda startaplar yaratishga ruxsat berilishi va ularga 1 milliard so'mgacha moliyaviy yordam ajratilishi IT sohasiga yoshlarni erta jalb etadi. "Work and travel" dasturi orqali xorijda ishlash imkoniyati berilishi xalqaro tajriba almashuvini kuchaytiradi.

“O‘quv markazlari uyushmasi” tashkil etilishi, soliq imtiyozlari berilishi hamda o‘qituvchilarni AQSh, Buyuk Britaniya, Singapur, Yaponiya kabi davlatlarga stajirovkaga yuborish ta‘lim sifatini oshiradi. Har yili 20 ming yoshni kelajak kasblariga o‘qitish va har bir tumanda kasb-hunar laboratoriyalarini tashkil etish esa raqamli iqtisodiyot uchun kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi.

Yoshlar ishlari agentligi qoshida volontyorlikni qo‘llab-quvvatlash jamg‘armasi ochilishi va unga 62 milliard so‘m ajratilishi ijtimoiy faollikni kuchaytiradi. Eng yaxshi volontyorlik loyihalariga 100 million so‘mgacha grant berilishi yosh tashabbuskorlarni qo‘llab-quvvatlaydi. Yosh oilalar uchun ipoteka kredit stavkasining 14 foizdan yuqori qismi davlat tomonidan qoplab berilishi ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlaydi. “Kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish” jamg‘armasi orqali yozuvchilarga ijodiy haq to‘lanishi, faol kitobxon o‘quvchilarga mukofot berilishi ma‘naviy rivojlanishga xizmat qiladi.

“Ikkinchi imkon” loyihasi orqali jazoni o‘tab bo‘lgan yoshlarni IT kasblar va xorijiy tillarga bepul o‘qitish esa inklyuziv raqamli jamiyat barpo etish yo‘lidagi muhim qadamdir. Umuman olganda, 2026-yil fevral oyida ilgari surilgan mazkur tashabbuslar yoshlarni iqtisodiy, ijtimoiy va raqamli rivojlanish jarayonlariga faol jalb etishga qaratilgan kompleks islohotlar tizimidir. Bu qarorlar Yangi O‘zbekistonni innovatsion, bilimga asoslangan va raqamli iqtisodiyotga tayangan davlatga aylantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, IT sohasida ayrim muammolar ham mavjud. Malakali kadrlar yetishmasligi, ingliz tilini bilish darajasining pastligi va amaliy tajriba kamligi sohaning jadal rivojlanishiga to‘sqinlik qilishi mumkin. Shuning uchun yoshlar o‘z ustida doimiy ishlashi, zamonaviy bilim va ko‘nikmalarni egallashi zarur.

2-rasm. Shavkat Mirziyoyevning yoshlar bilan uchrashuvidan lavha.

Xulosa

Yoshlar bilan ishlash va ularning iqtisodiy, ijtimoiy hamda raqamli rivojlanishdagi rolini oshirishga qaratilgan 2026-yildagi yangi tashabbuslar Yangi O‘zbekistonning innovatsion kelajagini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu islohotlar yoshlarni tadbirkorlik, startap loyihalar, IT va raqamli kasblarga jalb etish orqali nafaqat bandligini ta’minlaydi, balki mamlakatning raqamli iqtisodiyotini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Prezident tomonidan ilgari surilgan tashabbuslar: innovatsion startap loyihalarini qo‘llab-quvvatlash, “Yoshlar biznes inkubatori” va “Kelajak tadbirkori” dasturlari orqali moliyaviy, amaliy va ta’limiy yordamni ta’minlash, yoshlarni xorijiy oliygohlar va stajirovka dasturlari orqali global tajriba bilan tanishtirish imkoniyatlarini yaratadi. Shu bilan birga, texnikum va o‘quv markazlarida laboratoriyalar va startaplarni rivojlantirish, IT kasblar bo‘yicha trening va stajirovkalarni tashkil etish mamlakatning kelajakdagi raqamli salohiyatini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, mamlakatimizning kelajagi yoshlar va raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga bevosita bog‘liq bo‘lib, ilgari surilgan tashabbuslar bu yo‘lda mustahkam poydevor yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Shavkat Mirziyoyev. Yoshlar bilan uchrashuv, 2026-yil. Rasmiy matn: president.uz. [1]
2. O‘zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi. Rasmiy sayt: yoshlar.gov.uz. [2]
3. IT Park Uzbekistan. Raqamli texnologiyalar va startap ekotizimi bo‘yicha faoliyat. Rasmiy sayt: it-park.uz. [3]
4. O‘zbekiston Respublikasi Elektron hukumat portal. Raqamli xizmatlar va innovatsiyalar: my.gov.uz. [4]
5. World Bank. Digital Economy in Uzbekistan, 2025. worldbank.org. [5]
6. UNDP. Youth Entrepreneurship in Central Asia, 2024. undp.org. [6]
7. Kun.uz. “Yoshlar va IT sohasidagi yangi tashabbuslar”, 2026. kun.uz. [7]
8. Gazeta.uz. “Innovatsion startaplar va moliyaviy qo‘llab-quvvatlash”, 2026. gazeta.uz. [8]
9. Rasulov, A. Raqamli iqtisodiyot va IT sohasining yoshlar salohiyatiga ta’siri. Toshkent, 2025. [9]
10. Karimova, N. Yoshlar tadbirkorligini rag‘batlantirish strategiyalari

